

STICHTING HET WANTIJ

---

web: hetwantij.com
mail: hetwantij@hotmail.com
tel: 06 - 361 65 537

Stichting Het Wantij
Plein 1940 - 1945 nr. 53
3313 CV Dordrecht

Dordrecht 24 maart 2019

Aan: Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
Mevrouw Cora van Nieuwenhuizen
Rijnstraat 8
2515XP Den Haag

Onderwerp: Lozing pfoa en genX in het Wantij door waterbedrijf Evides te Dordrecht.

Geachte Minister, mevrouw van Nieuwenhuizen,

Stichting Het Wantij heeft via een WOB verzoek aan Rijkswaterstaat informatie verkregen, waaruit blijkt dat het waterbedrijf Evides, producent van drink- en industriewater, op de locatie Baanhoekweg te Dordrecht, al vanaf 1999 zonder vergunning of toestemming water loost met hoge concentraties van het (vermoedelijk) kankerverwekkende pfoa en genX uit het spaarbekken de Grote Rug in de rivier het Wantij (zie kaartjes in bijlage).

Het gaat daarbij om een continue stroom van ongeveer 1,5 miljoen kubieke meter (m³) water per jaar, met een concentratie die de laatste jaren bijna 50 ng/l bedroeg. Evides heeft, volgens de informatie uit het WOB verzoek, geen idee waar deze hoge concentratie door veroorzaakt wordt. Het is opvallend dat Evides beweert dat het in ieder geval niet afkomstig kan zijn uit de zuivering van waaruit elk jaar 1,5 miljoen m³ op het spaarbekken wordt geloosd. Stichting Het Wantij zet grote vraagtekens bij deze bewering van Evides, zie verder. [Ook verwerpt Evides de mogelijkheid dat (een deel) van het pfoa afkomstig kan zijn van grondwaterlekkage bij Chemours of van depositie].

Het Wantij is als uniek zoetwatergetijdenriviertje van grote ecologische betekenis voor de migratie van soorten vanuit de Sliedrechtse Biesbosch. Het functioneert als groene bypass van de kale verstedelijkte en geïndustrialiseerde oevers van de Beneden Merwede, waarin het chemieconcern Dupont/Chemours al vele jaren pfoa en genX loost, dat vanwege de getijdenwerking ook het water van het Wantij vervuult. Ook heeft het Wantij een belangrijke recreatieve betekenis mede omdat er, in tegenstelling tot de Beneden Merwede, geen zwaar scheepvaartverkeer plaatsvindt.

Lozing van pfoa en genX door Evides op het Wantij geeft nog eens een extra vervuiling, die vooral in de directe nabijheid van de lozingspunten tot veel hogere concentraties leiden dan die al aanwezig zijn. Behalve voor de ecologische waarden in het waterbekken en in het

Wantij, is de lozing extra zorgelijk omdat 's zomers door veel mensen in het Wantij wordt gezwommen; ook vlak bij deze lozingspunten.

Vanouds produceert Evides, voorheen Waterbedrijf Europoort, in het zuiveringsstation aan de Baanhoekweg, drinkwater. De locatie bevindt zich op een steenworp afstand zuidelijk van het chemieconcern. Het drinkwater wordt geleverd aan de bewoners van het Eiland van Dordrecht en het oostelijk deel van de Hoekse Waard.

Sinds 1999 werd een contract gesloten met Dupont voor de levering van industriewater.

Het ruw water dat aangeleverd wordt bij het zuiveringsstation is voor een deel afkomstig uit de Biesbosch waterbekkens, (die weer zijn gevuld met water uit de Maas) en voor een ander deel uit het diepe grondwater in de directe omgeving van het zuiveringsstation.

Het drinkwater bestaat uit een mengsel van 40% diepgrondwater (zonder pfoa) en 60% water uit de Biesbosch bekkens (5,5 ng/l pfoa in 2016), waardoor het gehalte van pfoa in 2016 op ongeveer 3 ng/l (3,2 ng/l in 2016) uitkomt.

Uit een toelichtend document van Evides uit juli 2018, blijkt dat voor het industriewater behalve het water van de Biesbosch waterbekkens, ook gebruik wordt gemaakt van drinkwater en **dus**, in ieder geval via deze weg, **ook** van het diepe grondwater! Industriewater wordt veel verder gezuiverd dan drinkwater; het wordt tot op nano niveau ontdaan van aanwezige stoffen.

In het zuiveringsstation wordt het residu dat afkomstig is uit de filtering met spoelwater verdund. Dit spoelwater wordt opgevangen in slibvijvers en daarna in het spaarbekken geloosd met een volume van 1,5 miljoen m³ per jaar. Vanuit dit spaarbekken wordt via een overloop een zelfde hoeveelheid weer geloosd op het Wantij.

Volgens Stichting Het Wantij is de hoge concentratie pfoa in het spaarbekken de Grote Rug, in tegenstelling van wat Evides beweert, wel degelijk voornamelijk afkomstig uit de zuivering, met name uit de industriewaterzuivering.

De Stichting vond op internet een document van Evides (zie bijlage), waarin wordt beschreven dat het industriewater, in tegenstelling tot het drinkwater, in het zuiveringsstation aan de Baanhoekweg wordt gefilterd met de techniek van Omgekeerde Osmose. Met deze techniek wordt ook pfoa en genX uit het water afkomstig van de Biesboschbekkens (dat 5,5 ng/l bevat) verwijderd en blijft in het residu achter. Dit residu wordt met spoelwater verdund en via slibvijvers in het spaarbekken geloosd. Daarmee wordt in tegenstelling tot hetgeen Evides beweert de hoge concentratie in het waterbekken verklaard, maar ook op andere gronden is de zuivering als oorzaak aan te wijzen (zie toelichting).

Het valt op dat Evides het gebruik van deze techniek waarmee o.a. pfoa wordt gefilterd niet noemt in de correspondentie met Rijkswaterstaat, zo blijkt uit de stukken die via het WOB verzoek zijn aangeleverd. Wel wordt het gebruik van andere filtermethoden opgesomd.

Ook valt op dat Evides haar bewering dat de hoge concentraties niet uit de zuivering afkomstig kunnen zijn, slechts onderbouwt met gegevens uit de drinkwaterproductie, terwijl deze juist, voornamelijk, afkomstig kunnen zijn uit de industriewaterproductie! Zie toelichting.

Door Evides werd nooit een vergunning aangevraagd of instemming gevraagd voor de continue lozingen van pfoa die sinds 1999 begonnen. Rijkswaterstaat lijkt al die jaren niet op de hoogte te zijn geweest van de lozingen. Ook niet van de hoge concentraties pfoa die tot 2012, toen de productie van pfoa door Chemours werd beëindigd nog hoger waren dan de laatste jaren.

In juli 2018 stelt Stichting Het Wantij vragen aan RWS over het vermoeden van lozing van pfoa en genX in het Wantij, maar krijgt geen antwoord, reden waarom een WOB verzoek wordt ingediend. Daaruit blijkt dat, na deze vragen van de Stichting, RWS eindelijk in actie is gekomen: Evides wordt verplicht tot het aanvragen van een vergunning in het kader van de Waterwet. Vervolgens, omdat de aangeleverde informatie door Evides tekort schiet, werd Evides gevraagd nader onderzoek te doen naar de oorzaak van de hoge concentraties pfoa in het waterbekken en een immissietoets uit te voeren. De antwoorden waren niet vermeld in de via de WOB verkregen informatie.

Stichting Het Wantij is van oordeel dat in het geheel geen vergunning verleend mag worden voor het lozen van deze stoffen. Deze zeer zorgwekkende, persistente, mobiele en toxische, stoffen pfoa en genX mogen in het geheel niet in het milieu aanwezig zijn. Uitermate zorgelijk is dat deze perfluor-verbindingen, eenmaal in het milieu, nooit meer afbreekbaar zijn. Juist van een bedrijf dat ook drinkwater levert mag volgens de Stichting verwacht worden dat het residu met deze stoffen op een milieuvriendelijke wijze wordt verwerkt.

Derhalve verzoekt Stichting Het Wantij de minister:

- De lozing van pfoa en genX op het oppervlaktewater van het Wantij per direct te verbieden en dus ook de vergunningsprocedure te stoppen.
- Evides te verplichten gevaarlijke stoffen zoals pfoa en genX uit het spaar-waterbekken te verwijderen.
- Te onderzoeken:
  - Of de aanwezigheid van hoge concentraties in het spaarbekken, voor een groot deel, afkomstig is uit de zuivering van industriewater.
  - En indien dit het geval is te onderzoeken waarom Evides dit heeft ontkend.
  - En indien dit niet het geval is te onderzoeken waar het pfoa in het spaarbekken dan wél van afkomstig is.
  - Wat de rollen van Evides en RWS zijn geweest bij het laten voortbestaan van deze lozingen op het Wantij.
  - In hoeverre belangen van Evides bij de levering van industriewater aan Chemours een rol hebben gespeeld bij het in stand houden van deze situatie.
- In het bijzonder te onderzoeken hoe het mogelijk is:
  - Dat Evides voor extra aangevraagde/gemelde lozingen in 1999 en in 2017 officieel toestemming van RWS heeft gekregen, terwijl er voor de reguliere jarenlange lozingen geen toestemming werd gevraagd of verkregen (zie toelichting).

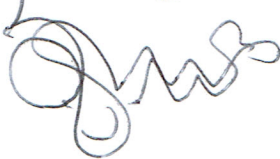
- De vraag te beantwoorden of het diepe grondwater, dat toch bedoeld is om drinkwater van te bereiden en belangrijk is voor de veiligstelling van de kwaliteit van drinkwater ook voor volgende generaties, gebruikt mag worden voor de productie van industriewater zoals Evides zelf vermeldt.

En indien dit niet is toegestaan of niet de bedoeling is, dit gebruik te verbieden.

Hoogachtend,

Namens het bestuur,

H. van der Ploeg, voorzitter

Ir C. Goosen, secretaris

Bijlagen:

-Toelichting hieronder blz. 5

Bijlagen per email:

-Evides: Productie industriewater Baanhoekweg Dordrecht

-Plattegronden (3x)

TOELICHTING.

Zuivering als bron vervuiling:

Naast de informatie dat Evides in het zuiveringsstation aan de Baanhoekweg de techniek van Omgekeerde Osmose gebruikt voor de zuivering van industriewater waardoor de hoge concentraties pfoa in het spaarbekken de Grote Rug te verklaren zijn, valt ook zonder deze kennis aannemelijk te maken dat de zuivering de vervuiling veroorzaakt:

1,5 miljoen m³ spoelwater uit de zuivering komt via slibvijvers in het spaarbekken de Grote Rug terecht. Vervolgens wordt weer 1,5 miljoen m³ geloosd in het Wantij. Ingeval het spoelwater geen pfoa en genX zou bevatten, dan zou er vanwege een continue verdunning verlaging van de aanwezige concentratie pfoa en genX in het spaarbekken plaatsvinden. Dit is echter niet het geval waardoor redelijkerwijs geconcludeerd mag worden dat de concentratie pfoa en genX uit de zuivering gelijk is aan die in het waterbekken.

Zou dit niet het geval zijn, d.w.z. uit de zuivering komt nauwelijks pfoa en genX, dan moet er een nog onbekende bron zijn die de constante verdunning met 1,5 miljoen m³ compenseert. Dat kan alleen als deze bron een veel hogere concentratie van deze stoffen bevat! Oftewel een scenario nog alarmerender zou zijn.

Extra lozingen:

In 1999 kreeg Evides eenmalig toestemming van RWS voor het, wegens omstandigheden, lozen van 200.000 m³ water op het Wantij. RWS gaf deze toestemming omdat ervanuit werd gegaan dat het te lozen water van betere kwaliteit was dan het oppervlaktewater van het Wantij zelf. Een vergunning in het kader van de Waterwet was daarom niet nodig. Uit niets blijkt dat RWS op de hoogte was van een ook toen al aanwezige continue lozing op het Wantij.

Vervolgens blijven de jaarlijkse continue lozingen voortbestaan. In 2017 doet Evides melding bij RWS voor het lozen van 300.000 m³ op het Wantij vanwege onderhoudswerkzaamheden aan de dijk van het waterbekken de Grote Rug. Daartoe dient het waterpeil verlaagd te worden. Hierbij geeft Evides in een toelichting voor het eerst aan dat er pfoa in een concentratie van 50ng/l wordt geloosd. Ondanks dit gegeven wordt ook hier toestemming van RWS verkregen met dezelfde motivering als in 1999.

De lozing van 1,5 miljoen m³ per jaar wordt volledig buiten beschouwing gehouden!

Data van Evides

Concentraties PFOA in ng/l:

December 2012:	61
Juli 2013:	71
Juli 2016:	46

Augustus 2017: 48
Maart 2018: 49

Concentraties GenX in ng/l:

Augustus 2017: 20
Maart 2018: 16

Citaat Evides: *“De laatst gemeten, op 8 maart 2018, concentratie in het drinkwater van PFOA en GenX zijn resp. 2,7 en 1,7 ng/l. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat deze stoffen op geen enkele manier vanuit de zuivering worden aangevoerd”.*

Evides “vergeet” hierbij de veel en veel grotere bijdrage uit de zuivering van industriewater te vermelden...zie brief.

Hoeveelheden geloosd op spaarbekken per jaar:

Van 2012 t/m 2017 variëren de hoeveelheden van bijna 1,5 tot 1,6 miljoen m³ per jaar.

Inhoud de Grote Rug

Bruto inhoud Ca. 3.200.000 m³ (-2,50 tot +2,83 m NAP)
Netto inhoud Ca. 2.600.000 m³ (-1,50 tot +2,83 m NAP)
Onderkant overstort noodinlaat Wantij: +2.83 m NAP